

Izhaja trikrat na teden
vsaki torek, četr-
tek in soboto.

Stane za celo leto
za Ameriko (izven
Chicago \$1.00. Za Ev-
ropo \$1.50. Za Chica-
go \$1.50.

Issued three times a
week every Tues-
day, Thursday
and Saturday.

Subscription for U-
nited States (except
Chicago) per year
\$3.00, for Europe \$3.
50. For City of Chi-
cago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910. AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL.,
UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

Gesloga tlači

STEV. (No.) 137.

CHICAGO, ILL., TOREK, 21. NOVEMBRA — TUESDAY, NOVEMBER, 21, 1922.

LETO (Vol.) VIII.

Napetost med Mehiko in Z.D.

**MEHIKA DOLŽI ZDR. DRŽ., DA SE VMEŠAVAJO V NJENE
NOTRANJE ZADEVE. — OREGON IZJAVLJA, DA SO
TO POIZKUŠNJE AMERIŠKEGA IMPERIALIZMA. —
DRŽAVNI TAJNIK HUGHES POJASNUJE STA-
LIŠČE ZDR. DRŽ.**

Mexico City, 20. nov. — Odnosaji med Mehiko in Združenimi Državami so se zelo poostriili zadnji teden, vsled gotove note, v kateri se izraža mnenje Zdr. Drž. o novi petrolejski postavi. Znano je, da ima mehiška vlada neko posebno točko v svoji ustavi, ki dovoljuje vladni konfisciranje naravnega in prirodnega premoženja v teritoriju Mehike. Ta točka je baje bila, kakor se je dosedaj dognalo tudi tista "coklja," ki je ovirala in zadrževala uradno priznanje Združenih Držav sedanje mehiške vlade, vsaj tako namiguje državni tajnik Hughes.

Ker je državni tajnik v svojem govoru v Bostonu se dotaknil te točke, kakor tudi v par pismih, ki jih je pisal ameriškemu poslaniku v Mexico City, je vsled tega alarmirana vsa mehiška javnost, zlasti časopisje prinaša izživajoče članke na prvih straneh, kjer izliva nad Zdr. Državami svoje globoko ogorčenje.

Oregon je baje pred mehiško zbornico izjavil, da je to naravnost vmešavanje v mehiške notranje zadeve, in da se to tiče mehiške narodne časti, kar se pa ne bo nikdar dovolilo od strani naroda.

Alvarez Del Castillo, vodja mehiške kooperativne stranke je povdarjal zadnji teden v zbornici, da je to vmešavanje v notranje zadeve od strani zunanje države zelo dobrodošlo, ker to bo združilo vse prepričane se mehiške politične stranke v eno fronto proti tujcem.

Oregon sam, pa tudi povdarja, da je to samo znak imperializma njihove severne sosedne Amerike. Navaaja, da Wall street namerava na vsak način zagrabiti bogate mehiške olineate vrelce, katere pa seveda ne more sedaj, ker mu to ovira konstitucionalna postava Mehike, na podlagi katere lahko izvrši mehiška vlada konfisciranje, kadar se ji vidi to potrebno in koristno za blagobit države.

To so torej izjave nasprotne strani, ki zagovarjajo stališče mehiške vlade. Sedaj pa poglejmo stališče Združenih Držav.

Kakor hitro je bil državni tajnik Združenih Držav obveščen o tem anti-ameriškem vznemirjanju v Mehiki, je baje odgovoril in odgovor poslal ameriškemu poslaniku v Mexico City, da ga ta predloži mehiškemu vladu. V tej noti odgovarja:

"Mehikanski režim želi priznanja od Združenih Držav. Temu pa stoji na poti zaplenjena postava mehiške konstitucije. Naše mnenje je, da kadar narod povabi druge narode na medsebojno občevarje v trgovini in drugače, je istega dolžnost, da si osnuje take postavbe, ki dajejo jamstvo, da se zamore vršiti investiranje na podlagi legalnih jamstev, da se zamorejo izvrševati razne pogodbe med narodi je potreba gotovih mednarodnih postav, ki dajejo jamstvo proti morebitnemu konfisciranju, pa bodisi to od strani vlade dotične države, kjer se investiranje izvrši ali kjerkoli.

"Mi smo že večkrat povdarjali, da mi nismo tako natančni, kakšne najo bodo te postavbe, samo da je nekaj, ki bi dajalo jamstvo za investiranje. To smo priporočali, oziroma je to priporočala tedanja vlada Zdr. Drž. že leta 1917., ko je mehiški kon-

gres regulariziral mehiško ustavo. Toda, konkretnega in zadostnega jamstva niso osnovali za te namere, raditega tudi, do danes še Zdr. Drž. niso priznale Mehike in njene vlade.

"Mi nimamo niti najmanjšega namena se vtikati v notranje zadeve Mehike, se nismo in se ne bomo. Mehikanski kongres je resnično edina inštanca, da dela za mehiški narod merodajne postavbe. Toda, ako se pa zatekajo h domači legislativi za tolmačenje ustave in ako se to potem ne sklada z merodajnimi pravici, je pravilno, da mehiška vlada zna zakaj ni priznana.

"Mi si ne želimo ničesar bolj, kakor prijateljskih odnosajev z drugimi državami. Upamo še vedno, da bo mehiški narod našel pot do prave poti, kjer se bo prišlo do gotove zadostne varnosti tujega investiranja pred konfisciranjem, katerega se sedaj prav lahko eksercira.

"Na tej fundamentalni podlagi torej temelji mnenje Zdr. Drž. in bo tudi kot tako ostalo v bodoče razven, če pride v tem pogledu do kakšne izpremembe."

Tako torej vidimo sedaj prave vzroke zakaj se odlaša tako dolgo z uradnim priznanjem mehiške vlade od strani Združenih Držav. Obe, tako mehiška vlada, kakor vlada Združenih Držav imate prav in nobeni se ne da zameriti, pri tej vztrajajoči politiki. Na primer Združene Države imajo dolžnost, da pazijo na interese svojih podanikov, ki investirajo po tujih državah. Nasproti pa se ne more zameriti mehiškancem, ako se slednji protivijo vsiljujočemu investiranju, ki bi znal mogoče državo finančno zaslužiti. Tako pridemo nazadnje do pravega pozorišča, odkoder izvira ta politični boj. Izvira namreč iz zavisti medsebojnih tekmovalnih interesov. Od teh interesov je na odvisen blagobit obeh držav. Kadar pa interesi dveh držav trčijo skupaj, pride prav gotovo do neveličljivosti, katera pa vodi do nadaljnjih konfliktov in premnogokrat do oboroženega konflikta — do vojne. Ne trdimo sicer, da bo vsled tega prišlo do oboroženega konflikta med Ameriko in Mehiko, toda zgodovina pa nam priča, da se je še skoro vsaka vojna rodila iz podobnih konfliktov. Kadar trčijo skupaj interesi, nastane borba za obstanek, obstanek pa ne pozna nobene meje, ta izjiva vse, ker mora, ker gre se za obstanek.

Washington, D. C. — Komitei vseh verskih sekt je danes naprosil državnega tajnika Hughes-a, da naj pooblasti, kakega zanesljivega ameriškega uradnika v Evropi, da bo zastopal ameriške interese na mirovni konferenci v Lausanne. Državni tajnik je prošnjo vzel na znanje in je zagotovil, da bo isto predložil kabinetu in predsedniku v diskuzijo.

Splošno pa prevladuje mnenje, da se bo Amerika držala proč od mirovne konference. To sklepa raditega, ker se niso hotele zadnje čase tudi uradno udeleževati sestankov lige narodov.

ALI SE BODO ZDR. DRŽ. UDELEŽILE KONFERENCE V LAUSANE?

KRATKE NOVICE.

— Angleži in Francozi so se združili v načrtih glede reparacije. Nemčija bo morala plačati vojno odškodnino do zadnjega centa brez pardona.

— V Pekingu na Kitajskem je prišlo čez noč do prevrata. Ves kabinet je izbačen. V Peking so ukorakale kitajske kristjanske čete pod vodstvom generala Feng, ki bo pazil z oboroženo silo, da se bo izvrševalo predpise vojnega stanja, ki je proglašeno v Pekingu. Za bodočega ministrskega predsednika bo najbrže Dr. Yen.

— Boljševiški komisar Bučerin v Moskvi izjavlja, da imajo boljševiki pripravljeno milijonsko armado in da so pripravljeni priti na pomoč delavcem tega ali onega naroda v boju proti kapitalizmu. Ha, razun stoprocentnih bedakov se bo boljševikom za njih pomoč vsakdo prav lepo zahvalil!

— Voditelji turških strank izjavljajo, da ako jim Laussanska konferenca ne ugodí vsem zahtevam, da bodo pričeli z vojno pod vodstvom Turčije in Rusije.

— Nemški socialisti so odklonili sodelovanje s kabinetom, kateremu naj bi načeloval novi ministrski predsednik Cuno. Sluti se, da se je ta odpor pojavil vsled tega, ker je Cuno vodja vse nemške industrije in socialisti ga smatrajo za kapitalista.

— Japonska in Združene Države sta napravile svoje proračune za bodoče leto za mornariške izdatke soglasno z določili z washingtonske razoroževalne konference.

— Velika Britanija in Francija soglašata, da se nastopi skupno proti Turčiji, ako bo ista izpremenila svoje zahteve. Obe velesili ste pripravljene z oboroženo silo braniti sklepe Mudanske konference.

— Guvernerja države Oklahoma se dolži, da je te dni opustil morilca okrajnega državnega pravdnika v okraju Okmulgee, kjer je bil slednji baje njegov politični nasprotnik.

— Clementeau znani francoski tigrer je dospel zadnjo soboto v New York. Namen njegove misije je baje zblizati prijateljske odnosaje med Francijo in Združenimi Državami, kateri so se po zadnji vojni precej razdvajali. Obiskati misli vse večja ameriška mesta.

— V Washingtonu se pravkar dela načrte za eliminiranje t. j. za zmanjšanje pravic posameznih držav. Skušali bodo več postav centralizirati, ki bodo veljale za vse države.

— V Londonu nameravajo zgraditi nov terminal Londonski podulčni železnici. Podulčna železnica bo zelo dolga, ki bo vodila skozi cel južni del mesta Londona, in se bo končala že popolnoma zunaj na deželi. Konstruktura tega terminala bo stala okrog 75 milijonov.

— Newyorški župan John F. Hylan, ki je te dni zopet gost mesta Chicago izjavlja, da mesto Chicago izziva s svojimi krasnimi parki vsa mesta Združenih Držav na tekmovanje. Pač lepo priznanje našemu mestu.

— Glavni urad prohibicionistov države New York, je danes objavil poročilo, da je bilo zadnje dni odpuščenih iz službe 50 prohibicionističnih detektivov. Vzrok, eni so bili v tej službi, pa so ga zraven sami radi pili. Iz tega pa je izviralo podkupljanje.

— Črnc James Davis je bil obsojen na kriminalnem sodišču v Houstonu Texas na 111 let ječe. Davis je obdolžen tatvin in ropov po več mestih v Kansasu.

ZAVEZNICI SE ODLOČILI VLADATI NEMČIJO Z ŽELEZNO ROKO.

Pariz, 20. nov. — Britski delegati v reparacijski komisiji so dobili od britskega zunanjega ministra Lord Curzona navodila, da naj podpirajo neomejeno francoske zahteve proti Nemčiji.

Ta izprememba v krogih angleške diplomacije se je porodila iz sedanje krize na bližnjem vzhodu, kjer je Anglija že skoro omahovala vsled teh in tudi radi svojih domačih notranjih političnih prevratov.

Cela stvar je podobna navadni konjski mešetariji, ki je pa zopet vstvarila ogromno zavezniško moč v Evropi. Sedaj stojite Anglija in Francija zopet združene proti Nemčiji in Turčiji. Imperializem Anglije in Francije bo zopet nastopil z vsjo silo in izboljšanja v Evropi ni pričakovati, dokler bo šlo, kakor gre Nemčijo bodo zopet pritisnili k tlom, da se finančno absolutno ne bo dvignila zlepa. V Carigradu in na bližnjem vzhodu boste ostale Anglija in Francija nadaljni gospodarici, dokler se slučaj ne izpremeni. Če bo ostalo tako kot je, bo bližnji vzhod podvržen nadaljni eksploataciji angleškega in francoskega kapitalizma.

Pota, katere ste ubirale zadnje mesece Anglija in Francoska diplomacija, ni so bila prava. Na te poti jih je dovedla individualna lakomnost in sebičnost. Toda pri tem ste si pričele že kazati svoje imperialistične zobe in popolni razdvoj je grozil med Anglijo in Francijo. Obenaj uri so izpregledale diplomacije obeh držav, da je nesmiselno ubirati separatistično pot, ker posameznega nastopa se njih sovražniki prav nič ne boje, obratno pa vpliva skupni nastop, ker strnjena moč Anglije in Francije v enotnem nastopu je ogromna velesila. Zato ste se danes obe diplomacije strnile v enotno fronto in v bodoče, dokler slučaj ne nanese drugače, boste nastopale skupno proti sovražnikom 1 ali 2.

V glavnem pride sedaj vprašanje, kaj bo z Nemčijo oziroma, kako dolgo bo Nemčija v stanu prenašati njene finančne krize. Francija ji bo stala vedno masčevalno na nienem vratu, dokler ji bo le mogoče. Z finančno bolno Nemčijo pa bo bolehal na finančni sušici vsa Evropa. Torej končno in splošne rešitve za Evropo se ni na vidiku evropskega obzorja.

IZ JUGOSLAVIJE.

Nenavaden samomor. Dne 25. m. m. se je zgodil v Duesseldorfu na Nemškem sledeči nenavaden slučaj samomora: Neki Reinhard Kemmler je sklenil v jezi nad življenjem, da si ga sam konča in to na temeljit način. Vzel je ročno granato, šel ž njjo na pašnik v predmestju, se vsedel na njo in nato zažgal vžgalno vrvico. Njegov prijatelj, nevesta in njena mati so hoteli za nesrečnejšem in ga dobili ravno, ko je sedel na granati in je vrvica že gorela in so hoteli tlečo vrvico ugasniti — a bilo je že prepozno — s silnim pokom se je granata razpočila in smrtno raztrgala Kemmlerja in one tri osebe, ki so mu hoteli oteti življenje v tako osodoplnem trenutku.

Naš prvi aeroplan brez motorja. Nemci, Angleži in Francozi že imajo aeroplan, ki so brez bencina, motorjev in ropotajočega propelerja. Sedaj pa se je posrečilo, da je izumil tudi naš pilot Stefan Hosu tak aeroplan, s katerim bo poskusil svoj prvi polet te dni v Zagrebu. Ta nova iznajdba na polju zrakoplovstva je tako napravljena, da se dvigne aeroplan sam v zračne višine brez motorja, lahko mirno stoji v zraku in ostane v zračnih višinah od 8 do 12 ur. Hosunov aeroplan je napravljen samo za eno osebo, dolg je 6 metrov in težak 54 kg. Ti novi aeroplani, ki bodo vozili po zraku brez vsakega ropota, bodo grozno orožje v prihodnjih vojskah.

Silne poplave. Vsled neprestane deževja sta narasli Sava in Donava 3 metre nad navadno stanje. Nevarne poplave so imele po južni Srbiji, Hercegovini in Bosni. Škoda vsled poplave je ogromna in se še ne da preceniti, ker je še vse poč vodo.

UBOJI. V Praprotnem pri Železnikih so se na plesni veselici fantje stegli. Žrtev je postal Janez Benedik. Nekdo ga je zabodel v srce. Bil je takoj mrtev. — V Dolenji vasi pri Ribnici je član Samostojne kmetiške stranke, znani divjak Fr. Merhar, po domače Rudl, ustrelil svojega svaka in sosedo Karla Merharja. Prvi strel ga je zadel ravno v glavo, a oddal je še dva. Žrtev je drugi dan izkrevavela. Morivec je v ječi in čaka plačila.

Na Golniku (okolica Kranja) je Aleš Kovc s sabljjo udaril krojaškega mojstra Franceta Škranec iz Seničnega pri Kranju in ga težko ranil.

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:

Italijanskim liram:

500 — kron	\$ 2.35	50 lir	\$ 2.90
1,000 — kron	\$ 4.45	100 lir	\$ 5.30
5,000 — kron	\$ 21.75	500 lir	\$ 25.00
10,000 — kron	\$ 43.00	1000 lir	\$ 50.00

Za pošiljate v ameriškimi dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"

1849 West 22nd Street

Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN.

Cleveland, Newburg, O. — Jesen je tu. Listje odpada drug za drugim, le tu pa tam se še kateri silo drži svojega poletnega doma. Ni še dolgo to, ko je bilo še vse v cvetju in krastu narave je čarala nas, ko smo se v redkih prostih urah otresli zakajenega in pustega mesta, ter se podali ven na pošto naravo med livade. Danes je vse tiho in mirno. Prički, posebno boljši pevec, so se vrnili na jug, da tam pojo Večnemu slavo. Poliedelec je zapustil niivo in je obdeluje več. Počije nai, da bode prihodnje spomlad zopet mogla vzeti nase nalogo skrbne matere, ki hrani svoje otroke. Živina, ki je vesela pohajala po pašnikih semintia ter zbiralala, kakor zbirljiv kupovalec v prodajalni, stoji sedaj leno ob solnčnati strani svojega hleva in zaspano prežvekuje ter molči. Vse je tiho in nekako žalostno človeka nehoti spominjati na minljivost sveta. Pa še krepkejši opomini na minljivost se javijo med nami, kakor nam jih more dati sprememba narave.

— Mrtvaški zvon se je zadnje čase oglašil ter klical po okolici živo in tužno, "je—bil, ga—ni: je—bil, ga—ni!" In kdor je čul, se je zganil neprijetno presenečen, ker je vedel, da je s tem on eno številko bližje svojega lastnega odhoda. Odhoda, Kam? V večnost! V negotovo večnost? Ne. Saj ve vsak kam gre, kam je nastavljen. Saj nas Bog ni pustil v temi, ampak nam je odločno povedal, "ako želiš iti v življenje, splojni zapovedi." Ali ni to dosti odločno za vsakega, da sam takoj lahko ve, kaj ga čaka potem, ko dišne v vani bela žena smrt in bo moral pustiti vse za seboj? Morebiti se še drži in trese, kakor zaostali jesenski list na veji, toda prej ali slej, padel bo, in od takrat bo ležal, kakor si je postlal. Bog je pravičen in bo vsakega podelil sad njegovih del. Torej večnost ni negotova, ampak zelo, zelo gotova. Zato pa ti, ki se tolažiš samo s tem, "me bodo že pokopali," vedi, da je malo na tem ležati, kje te bodo pokopali, ali tudi, če te sploh ne pokopljajo in boš strobel na dnu morja ali jezera, ali te zasujejo na dno globoke rudarske jame. Če nisi skrbel za dušo, kaj ti bo takrat pomagalo tudi če te sprejmejo, kot mogotca ali kralja k grobu, če bo pa tvojo dušo spremljal v večnost satan, kateremu si služil mesto Bogu, kajti vedi, da kdor Bogu ne služi, služi satanu, sredne poti tukaj ni.

— Žalosten je vsak pogreb za nas zemljane, ker nam vselej vzame osebo, katero je nekdo ljubil. Če pa je oseba splošno priljubljena, zagrne žalost celo okolico in solze kapljejo, kakor tiha nočna rosa. Tak pogreb smo imeli v naši sredi pred kratkim, ko je sledilo stopetdeset deklic in deklet zastavi in križu, ki je spremljalo 17-letno članico društva "Kraljice Majnika." Frances Arko, k njenemu zadnjemu počitku. Smrt je prišla to pot z urokom vročinske bolezni. Frances je bila bolna, kake dva tedna. Bila je sicer močne postavne in vedno trdna. Pa smrtni angeli se ne ozira na postavno, ne na starost. Njemu je zemljan, zemljan, to je vse. Pusti komaj dihačnega otroka, gre memo bleda oslabljenega starčka, ne pogleda smrti si proseče sključene stare mamice, pride pa do cvetoče, smejoče, brezskrbne mladenke, ali mladeniča, ga poljubi in odnese dušo, brez nje pa zvane telo.

— Ko je angeli miru prišel po Franco Arko, je s tem prizadel strmenje in plahoto, žalost in jok. Bila je to deklica veselega cvetočega obraza, priljubljena povsod. Ravno je začela pomagati svojim starišem. Šolo je pustila nekaj mesecev pred. Bila je toraj poznana v šoli in med večjo mladino. Zato je bil jok tem splošnejši, ko je Frances kakor nevesta oblečena, v krsti jemala slovo od njih. Saj je tudi bila nevesta. On, kateri jo je ljubil bolj, kakor more ljubiti posvetni ženin, On pri katerem mizi se je Frances pogosto hranila in krepčala duha, On jo je poklical, da jo pristeje med one, "ki hodijo za Jagnjetom s palmovo vejico v rokah" in so brezmejno srečni, ker je Bog obrisal njih solze in jo prestavil tje, kjer ni več križev ne težav. Frances je imela stopetdeset družic, pri tej "večni zaroki," kako lepa in pomenljiva taka zaroka! Srečna bo Frances na domu svojega Ženina, a srca onih, katere je zapustila tukaj, pokajo žalosti radi ločitve. Mati, oče, bratje in sestre, se solzijo, številne

prijateljice pa se je spominjajo v molitvah.

— Pogreb je bil ganljiv in lep. Mr. A. Grdina je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da olajša žalost Arkovi družini. Društvo Slovena in pa dekliski društvo "Kraljice Majnika," sta poskrbeli za drugo. Kako lep in pomenljiv je pogreb krščanskih društev. Tam se morebiti ne vidi cele kupe rož, katere morebiti tolažijo nekoliko ostale sorodnike, umrlemu pa niso za nobeno rabo. Tam se vidi solza pravega sočutja in krščanske ljubezni, posebno pa goreča molitev in prošnja pri Bogu. Vi odpadniki greste do groba za umrlim, mi ga sprejmemo še dalje; — vi dajete cvetice njegovemu truplu, katero je mrtvo in ne ve kaj se godi, mi dajemo duši pomoč in tolažbo. Vaš spomin zvane hitro, kakor cvetke, katere mu nasujete na grob, mi ostanemo združeni pa vedno v našem Zveličarju kot Sredniku. Vaši pogrebi so mavnice, katerih sijaj izgine s solnčnim zahodom, naši pogrebi so izraz spoštovanja, katerega imamo do porušenih sten božjega tempelja, ali trupa pokojnikov. Da, pogreb ima le potem pomen, če je bil pokojnik kristian in katoličan, ki je v svojem življenju vedel, da je ustvarjen za Boga in za nebesa in je tako živel, da je bil njegov pogreb sprejem k Bogu in v nebesa. Krščanski pogreb, kjer se molijo in daruje sv. daritev za umrlega, je edini pravi pogreb.

— Pa moj dopis se je preveč raztegnil. Naj koncem tega še izrečem sozale starišem umrle Frances Arko. Pokojni pa naj sveti večna luč in naj prosijo za nas. Vsim nam pa naj bode slučaj v zgled, da bomo tudi mi, skrbeli rešiti svojo dušo, ker to je naše prvo in najpotrebnejše delo na svetu. Vsem onim, pa, ki so krenili na pota, katerih konec ni srečna večnost, ker njih smer ne pelje po zvesti službi k Bogu, pa rečem to, kar je rekel Zveličar brezvercem njegovega časa. "Kaj pomaga človeku če celi svet pridobi, svojo dušo pa pogubi."

Denver, Colo. — Ko sem se poslovil od dobrih, prijaznih ljudi v Leadvillu, sem se pojal v prijazno mesto Denver, kjer je naseljenih tudi precej naših slovenskih naseljencev. Mesto Denver je zelo sloveče mesto na zapadu, kjer je v bližini krasnih letovišč v gorati Coloradi. Po mestu je zapaziti neko posebno snago, katere ni najti po drugih velikih mestih. Sicer ne žive po tem glavnem delu tega legega mesta delavci, ampak bogatini, ki so si v življenju napravili svoj delež in sedaj žive, kakor v pokoji. Po drugem delu pa so seveda naseljeni tudi delavci, ki delajo pri železnici in v par drugih manjših tovarnah.

Stavka na železniških tirih še sedaj ni končana, ker družbe imajo v službah še vedno stavkokaze. Da čudno je res, da se dobre ljudje na svetu, ki gredo svojem sotovarišu delavcu krasti kruh. To je jasni dokaz, da med delavci še ni prave sloge doma.

Na društvenem polju so Slovenci izborni organizirani. Imajo krasno cerkev, ki je posvečena sv. Rožnemu vencu. Cerkveno življenje tudi temelji na zelo visoki stopnji med denverskimi Slovenci. Pritem, da so denverski Slovenci tako versko zavedni, gre seveda v prvi vrsti čast in hvala tamošnjemu neumornemu preč. g. župniku, Fathru Judniču, ki se veliko trudijo za povzdigo svoje lepo urejene župnije. Predzadnji

teden so imeli v cerkvi sv. Rožnega venca sv. misijon za Slovence in Angleže. Za Slovence je vodil misijon navdušeni slov. misijonar preč. g. pater Benvenut Winkler, O. F. M., slovenski župnik iz So. Chicago, Ill. Za angleško govoreče farane, pa je vodil sv. misijon neki angleški misijonar, katerega ime mi je neznano. Misijonske pobožnosti so bile zelo krasno obiskane. Cerkev je bila vsak pot nabita do zadnjega kotička. Sv. Misijon bo brezdvomno obrodil veliko dobrega/sadu med denverskimi rojaki.

Po zapadu je zapadel že sneg, da sem ga gazil že skoro do kolena po Coloradi. Zadnje dni je bilo zopet lepše vreme in par dni zopet gorkih, kakor bi že spomlad hotela na dan.

Omenim naj še nekoliko o agitaciji za naše liste. Dospevši v Denver sem jo mahnil k našemu tamošnjemu zastopniku Mr. G. Pavla-koviču, kjer sem bil prav prijazno sprejet. V cerkvi so me oba preč. gospoda krasno priporočila. Zatem smo jo mahnili z Mr. Valentinom Silcem po hišah in dosegla sva krasen vspeh, katerega se, da si sem vedel že poprej, da v Denverju so dobri ljudje, nisem nikdar pričakoval. Vsi naši listi so pridobili lepo število novih naročnikov. Premnogi se celo znali niso za naš list Edinost, zato se vidi, kako potrebna je agitacija za katoliške liste. List Edinost je pridobil dosedaj že veliko armado novih naročnikov po zapadu. Vsi, ki so ga dobivali dosedaj se jim je tako priljubil, da komaj čakajo, da ga jim pismonoša prinese. Kakor po drugih naselbinah sem čul tudi tukaj veliko zahtevo po katoliškem dnevniku. Dajte ga nam! To je njih klic. Sedaj moramo brati dnevnik, ki spreminja svoje barve, kakor mavrica, kakor mu pač business boli nese. Vsi bi radi en dober katoliški dnevnik. Zato krepko naprej z idejo, da "Edinost" postane čimprej dnevnik.

Vsem, ki so kaj pomagali za širjenje katoliškega tiska, izrekam na tem mestu najpripronejšo zahvalo, zlasti preč. g. Fathru Judniču in preč. g. misijonariu Fathru Benvenutu, za njih krasno priporočilo v cerkvi. Zatem prav lepo zahvalujem Mr. Valentina Silca, ki se je veliko trudil z menoj okoli rojakov, da sva tako dobila tako lepo število novih naročnikov. Vsem še enkrat najlepša hvala in Bog plačaj!

Leo Mladich, pot. zastopnik.

Chicago, Ill. — Da se bodo vedela naša društva ravnati, naznanjamo našim kat. društvom sledeče zabave.

Društvo sv. Neže, katol. borštarnic bo imelo prvo nedeljo v januarju igro in zabavo v cerkveni dvorani. Društvo Sv. Jurija bo imelo svojo igro in zabavo tretjo nedeljo meseca januarja.

Pustno nedeljo bo priredila naša cerkvena občina igro in zabavo "Moč uniforme" v cerkveni dvorani. Na Silvestrov večer bo imela Družba Sv. Mohorja svojo zabavo v pritličju šole kot prvo obletnico ustanovitve.

Na Božični dan bo imela naša šolska mladina svojo božičnico v cerkveni dvorani.

Tretjo nedeljo v decembru bo imelo društvo Marije pomagaj svojo igro v cerkveni dvorani.

KAJ PRAVI SLOVENSKA JAVNOST.

Lloydell, Pa. — Prodal sem vse Koledarje, katere ste mi poslali in Vam pošiljam denar za nje...

Mrs. Helena Jereb.

Trimauntain, Mich. — Sprejeli smo Koledarje. So jako lepi in so se vsakemu dopadli. Prodal sem vse. Prosim, da mi jih še pošljete...

Anna Chopp.

Italijanska propaganda proti Slovincem.

Te dni smo čitali v več katoliških listih poročilo glede cerkvenih razmer v Trstu. V tem poročilu smo pa videli veliko neresnic in velike krivice za škofa Karlina in slovensko muko-trpno katoliško duhovščino te nesrečne škofije. Seveda National Welfare Council je poročilo razširil, kakor ga je dobil. Pisati ga je pa moral kak jako velik nevednež in fanatik. Mej drugim pravi članar: "Mesto Trst, edino in slavno primorsko pristanišče bivše Avstrije, če tudi uničen vsled vojske in političnih nemirov srednje Evrope, vstaja počasi in popravlja škodo in trgovino. Iz katoliškega stališča bo to mesto velike važnosti, kajti v njem žive skupaj Slovani in Latini, shizmatiki in katoličani, drug poleg drugega in narodnostno sovraštvo se zelo čuti.

Ko je italijanska vlada sprejela Trst v svojo posest, je bil škof Trsta, ki nosi naslov barona, Slovenec Karlin, Radi svojih neprestanih sporov (conflicts) z Italijansko vlado je bil prisiljen se odpovedati in zbežati v Ljubljano. Njegov naslednik je bil vojaški škof Angelo Bartolomassi. Razmere škofije so skrajno kočljive radi nacionalizma slovenske duhovščine, ki dasi zna noče govoriti Italijansko s svojim škofom in je zahtevala, da naj se ji vse vloge, katere pošilja v škofijo, vračajo v slovenščini.

Nasprotstvo slovenske duhovščine je bilo tako veliko, da je bil škof Bartolomassi na tem, da se odpove škofiji. K sreči so ee pa razmere sedaj pomirile in duhovščina se bolj trudi, da bo izvrševala svoje duhovske dolžnosti. Celó v Trstu so slovenske pridige po cerkvah, in slovenske pesmi se pojo pri slovenskih mašah po mestu. (Kolika laž!) Italijani in Slovenci se udeležujejo iste službe božje in dasi so politično razdeljeni, kažejo vendar svojo bratovsko ljubezen v katoliški veri. Ta bratovska ljubezen (brotherhood) je včasih skaljena po fašistovskih izgredivih, ki s silo prepovedujejo pridige v slovenščini in so celo prisilili stare duhovnike, da so morali zapustiti svoje stare župnije in svoje vernike.

Pod avstrijsko vlado je imela katoliška duhovščina posebne predprave v javnem življenju in pri vladi. Italijanska vlada pa ni mogla takoj uvesti zakone lajiciviranja v Italijanskem kraljestvu in se do sedaj duhovščina ne more pritoževati proti njenim nastopanjem."

Kolikor besed v tem poročilu, toliko laži in toliko neresnic in toliko krivic za nas Slovence.

Takoj smo se obrnili na National Welfare Council in smo ga opozorili na te laži in zavijanja. Tudi smo pisali škofu Karlinu in ga opozorili na to poročilo in ga prosili, naj takoj ali sam, ali pa po kaki kompetentni osebi pošlje sem v Ameriko popravek tega poročila, ker s tem se postavlja on in vsa slovenska duhovščina v slabo luč pred ameriškimi katoliki, češ, da je uporna svojim škofom, in da je fanatična. Slovenska duhovščina je toliko hudega prestala v tej škofiji zadnja leta, da bi zaslužila, da celi svet izve o njenem trpljenju. Toda kaj? Naša Jugoslovanska vlada se bo potegnula za vsakega ruskega berača, za slovenskega duhovnika se pa ne bo. Veliko bi lahko tudi mi v Ameriki storili, ko bi bili zakaj. Ko bi bili edini in bi vsaj mi tukaj nastopili združeno za naše pravice in za obrambo pred tolikimi krivicami.

Pa kaj, ko ne znamo biti edini in složni! Tužna nam majka!

ZGODOVINSKE ANEKDOTE.

Zadoščenje. Rihard Wagner je bil pri skušnjah zelo surov; saj so drugi tudi. Nekoč so se pripravljali za Parcivala, prisoten je bil tudi plesni mojster nekega majhnega gledališča. Ves je bil zatopljen v krasno igro in ni dosti pazil na Wagnerja. Ta ga napade: "Kaj pa stojite tukaj in gledate v nebo, osel neumni! Zgubite se proč, saj tako nič ne razumete!" Kot z mokro cunjjo obrisan se plazi grešnik proč, spremljan od pritajenega smejanja soigralcev.

Po skušnji povabi Wagner vso družbo v svojo vilo Wahnfried. Užaljeni baletist pa pravi, da bo prišel le tedaj, če mu da Wagner primerno zadoščenje. In res, zvečer je bil tudi on pri večerji. "No, ali Vam je dal Wagner zadoščenje?" ga vprašajo. "Seveda, ko je videl, da nočem priti, je stopil k meni in mi je rekel: "Sedaj pa vidim, da ste res osel." — Nisem se mogel ustavljati in prišel sem."

Čudna navada. Profesor matematike na univerzi v Glasgouu, Robert Simson, je bil eden onih profesorjev, ki zelo skrbijo za zabavo drugih. Imel je tudi navado, da je zmeraj štel korake, če je šel od doma; tudi če ga je kdo nagovoril in je šel z njim, ni nehal šteti. — Enkrat gre predavati; napravil je bil ravno 921 korakov, ko ga sreča neki gospod. Ta je profesorja sicer poznal, ni pa vedel, kakšno navačo ima. Nagovori ga: "Eno vprašanje mi dovolite!" —

"Me veseli, ljubi moj, 921." — "O, ne 921, samo eno samo vprašanje." — "Prosim, 921," pravi profesor. Res ste prijazni, a ne bom Vam jih stavil toliko. Samo nekaj bi rad zvedel. Bili ste znani z umrlim doktorjem Biltonom in rad bi Vas vprašal, če ima res vsaka njegova nečakinja 900 funtov dote." — "Čisto prav, 921." Oni ga gleda, misli, da je znorel, in gre svojo pot naprej. Tedaj šele opazi profesor, da ga gospod skoro gotovo ni razumel, stopi en korak naprej, pa se obrne in zavpije: "Ne, gospod, ne 921, samo 900! — 922." — Štel je spet korake. — "Revež ubogi, res je znorel," pravi gospod.

UTRINKI.

Pri nekaterih možeh šteje žena samo za boljšo polovico, pri enih pa šteje žena za celo boljšo polovico.

Čuvaj se tistega, ki ni napravil v življenju še nikoli nobene napake, kadar jo bo storil — storil bo veliko.

Radovedneži imajo samo eno napako, namreč, da hočejo vse izvedeti.

Življenje je kratko, vendar kljub temu ga premnogi ne znajo porabiti.

Nespameten je tisti, ki ima človeka za neumnega, ako se slučajno z njim ne strinja.

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

je prav gotovo, da se boste spomnili na svoje domače v stari domovini. Slaba letina in slabe razmere doma potiska v stiske naše domače v domovini. Marsikateri izmed čitateljev bo poslal svojim domačim domov, kak dar. Vse te opozarjamo, da naj se pri pošiljanju denarja spomnijo na naše podjetje, na **BANČNI ODDELEK "EDINOSTI"**, ki pošilja denar v staro domovino **PO NAJNIZJIH DNEVNIH CENAH IN NUDI POŠILJATELJEM NAJTOČNEJŠO POSTREŽBO.**

Pošiljateljem se najtopleje priporoča:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

V NEDELJO POPOLDNE.

25 po bink. — O razdej. Jeruz. in sodbi. Mat 24.
26 Nedelja — Silvester, op. Peter Aleks. m.
27 Ponedeljek — Virgilij, Iozafat.
28 Torek — Leonard iz Port.
29 Sreda — Sostan, muč.
30 Četrtek — Andrej, apost.
December.
1 Petek — Edmund in tovariši.
2 Sobota — Bibijana, dev. in muč.

MAŠNIKOVO POSVEČENJE. — STOPINJE TEGA ZAKRAMENTA.

Mašnikovo posvečenje — v Dejanju apostolskem imenovano "po-laganje rok" — je bilo ustanovljeno od Jezusa Kristusa z namenom, da podeli tem, ki je prejmejo cerkveno oblast in moč kakor tudi milost, da to oblast vredno in koristno izvršujejo.

Jezus Kristus je postavil ta zakrament, da bi se nadaljevala svečeniška, duhovniška služba, katero je postavil pri poslednji večerji, ko je rekel svojim apostolom: "To storite v Moj spomin!" S temi besedami je postavil istočasno duhovne in škofe, dal jim oblast, posvečevati druge v škofo in mašnike.

Zakrament mašnikovega posvečevanja obsega sedem stopenj, dele se v nižje in višje redove. Nižji redovi so: akoliti, eksorcisti, lektorji in vratarji. Višji pa mašništvo, dijakonat in subdijakon.

Mašništvo obsega dve stopnji: duhovenstvo in škofo.

Škof je vrhoven duhoven, ki ima oblast, da podeljuje vse zakramente, in ima milost, da redno vlada cerkvi. Že po božjem pravu so škofo višji ko duhovni: so v prvi vrsti cerkvena hierarhija, so knezi Cerkve, sodniki sv. vere in nasledniki apostolov, v kolikor so bili ti pastirji Cerkve.

Duhovništvo opravlja s škofom dovoljenjem isto službo ko škofo z malimi izjemami, namreč podeljevanje zakramentov sv. birme in mašnikovega posvečevanja.

Dijakon podeljuje pravico, da streže diakon duhovni pri slovesni sv. maši: subdijakon, da streže subdijakon diakonu pri oltarju.

Štiri nižji redovi se istotako našajo na službo pri sv. maši.

Škofo, duhovni, diakoni in subdijakoni so "hierarhija redov." Razun tega je še drugo stopnjevanje in sicer hierarhija jurisdikcije; ta obsega papeža, kardinale, patrijarhe, nadškofe in škofo. Kar se tiče kardinalov, je ta čast višja kot škofova čast, dasi ni potreba, da bi bil kardinal škof. Kardinali tvorijo nekaj senat, kojega naloga je, stati papežu ob strani v važnih zadevah; če papež umrje, so kardinali, ki volijo naslednika.

TO IN ONO.

Viktor H. Arnold, bivši chikaški prodajalec bonrov, je v New Yorku najel veliko dvorano za vse nedelje celega leta in tamkaj pridiguje svojim poslušalcem o "enostavnih resnicah biblije." — Uboga biblija, za kaj, za vse si dobra. Kadar jo bo pa ta, "veleučni" razlagalec biblije kakšno polomil, kakor navadno taki gospodje, bodo pa brezverski časopisi upili: "duhoven gospod" "celibatar" itd., kakor trdijo sedaj o Elliottu Padricu.

Celo brodovje z raznimi alkoholnimi pijačami na krogu, ki so vredne več milijonov, stoji pred New Yorkom zunaj trimilijne meje. Res prave tantalove muke! Oni bi radi sem, prohibicionistični uradniki pa tje, pa je obema prepovedano. Drugi bodo pa že našli sredstvo, kako se pride do ladij in z dragoceno kapljoico zopet nazaj.

Lloyd George je dobil, kakor govorje zadnja poročila o angleških volitvah "zasluženo plačilo," kakor ga je dobil svoje čase Clemenceau in veliki Wilson. Politika je pač brez srca in njena pota so nerazumljiva. To gotovo trdi sedaj politični lisjak George.

Ernest G. Hastings "dry-goods ekonomist" namerava baje rešiti zadovoljivo sedanje delavske zahteve. On pravi: "Delavske plače morajo dobi. A cena blagu pa gori." Če ima imenovani ekonomist popolno-

Škofo, duhovne in druge klerike, ki pripadajo kakemu redu, imenujemo "regularno" — redovno duhovščino, mej tem ko nazivamo druge "sekularno" ali svetno duhovščino.

Prijatelji, spoštujmo vzvišeno oblast, katero je Jezus Kristus podelil služabnikom svoje Cerkve; molimo, da bodo zvesto opravljali svojo službo; imejmo vedno največjo spoštljivost do njih, ker so namestniki Jezusa Kristusa!

APOLOGETIKA.

36. Človek in žival.

V življenju in ravnanju živali in človeka je toliko podobnosti, da pridemo nehotno do prepričanja, da ni nikake bistvene razlike med človekom in živaljo, ampak da je človek samo bolj oz. višje razvita žival.

Odgovor. — Ako je nekaj podobnosti, je pa še veliko več in sicer iako velikih razlik, da moramo, da smo prisiljeni sklepati, da obstoji bistvena razlika med človekom in živaljo. S polnim pravom je človek lahko ponosen na napredek v veči, umetnosti in industriji. Kako pogosto slišimo dandanes hvaliti raznovrstne iznajdbe! — Žival pa vodi povsod in vedno edinole nien instinkt, to je naravni nagon ali nagib. Žival ne pozna nikakega napredka. Lastovka si gradi svoje gnezdo ravno tako, kakor si ga je gradila pred 2000, 4000 ali še več tisoč leti. Bučela nabira med in si gradi ravno tako celice, kakor si jih je gradila pred tisoči in tisoči leti.

Človek pa vlada nad materijo, snovjo, ker ima dušo, ker ima razum, ker spoznava s svojim razumom razmere med vzrokom in učinkom, človek si lahko vstvarja splošne pojme in sodbe, on pride naravnim zakonom na dno in jih uporablja. Žival pa — in naj bi si bila še tako razvita — o tem ničesar. Če ravna žival tako, da to ravnanje odgovarja namenu, je mislil nekdo drugi mesto živali, ali Bog, ki vodi žival po njenem naravnem nagonu, instinktu, ali pa človek, ki je nagon v gotovi smeri izuril. Žival ne bo nikoli iznašla kaj novega. O sili, moči človeškega duha pa nam jasno dovolj pričajo našega časa iznajdbe. Znano nam je, kako se slepi, mutasti, gluhi edino s tipanjem, s čutom tipanja priuče raznim vedam in znanostim.

Človek ima nadalje tudi dar jezika, s katerim izraža svoje misli. Ker žival nima nikakih misli, nima daru jezika. Razni glasovi, s katerimi živali vabijo, kličejo, svara druge živali, so samo znamenja za to, kar zaznavajo s svojimi čuti.

Človek ima samozavest in lahko reče: "IAZ." Kakor hitro bo rekel moj konj "jaz," — pravi Kant — "pa bom stopil raz sedlo in se pred konjem odkril.

Človek ima vero, on spoznava Boga, svest si je svojih dolžnosti, človek ima vest. Vsega tega pri živali ne najdemo, ker te lastnosti so duševne. Kakor vidiš, prijatelji, je vendarle velikansk, in sicer BISTVEN razloček med živaljo in človekom.

ma zdrave možgane tega ne vemo, prav lahko pa trdimo, da Hasting nima pravičnega srca. Priporočali bi, da bi ga vtaknili za par let v kako zadušilo tovarno ali rudnik in tam naj bi na njegovih zaslužkih prakticirali metode, kakoršne on priporoča za rešitev delavskih razmer. Prav privoščili bi mu za en čas!

V Franciji, kjer je framazonsvo in drugi antikatoški duh tako bujno cvetel zadnjega polstoletja, so pričeli uvidevati, da so raznih moralnih ran, s katerimi je francoski narod splošno zelo okužen zlasti po mestih krive edino šole, v katerih so vzgajali mladino framazoni in drugi brezverci. Po južni Franciji, kjer je še ostalo, kolikor toliko v zadnjem polstoletju, katoliških šol, je mladina moralno na veliko večji stopnji, kakor po gotovih drugih delih Francije, odkoder so duhovnike izgnali in katoliške šole pozapri. Sedaj so pričeli celo francoski zaigrani liberalci vabiti na sodelovanje pri izobraževanju mladine nazaj katoliške učitelje. Ali ni to, velikansko priznanje katoliškim šolam? Hei, hei, slovenski koritarji na Lawndale, ala Zvonko, Zafkrnik in Mulek ali Vas kaj to boli, ko se vaši sodrugi po Franciji trkajo na prsa in javno priznavajo svoj greh???

Denar je zelo težko dobiti; še težje ga je pa obdržati.

PLEMENITA DUŠA.

The New Haven Journal Courier — dnevnik iz New Haven Conn., je prinesel v svoji številki 1. nov. letos kratek uvodni članek, pod zgorajšnjim naslovom, v katerem daje krasno spričevalo pokojnemu Fathru Tomšič. Znamenito je to, da urednik ni katoličan, temveč protestant in je bil bolan v bolnišnici Sv. Rafaela nekaj časa, kjer se je spoznal s Fathrom Tomšičem. Članek se glasi v slovenskem prevodu:

"Tisti, ki so bili za daljši ali krajši čas primorani iskati zdravja v bolnišnici Sv. Rafaela, se bodo gotovo z ljubeznijo spominjali večkratnih obiskov njihovih bolniških sobe Rev. Fathra Josefa Tomšič. To u-slugo je skazoval protestantskim enakako katoliškim bolnikom in vsi so čutili ob njegovi navzočnosti neko posebno sočutno naravo, ki je odsevala od osebnosti tega duhovnika. Njegovi obiski so imeli vsikdar namen poizvedeti za stanje bolnika in jih je narekovalo samo odkritosrečno zanimanje za stanje bolnika in sočutna želja pospešiti ozdravljenje z izražanjem prijateljskega sočutja, ki tako blagodejno vpliva na vsakega bolnika.

Pri teh obiskih se je vsikdar videla blagodejna preprostost, brez vsakega usilivanja, vzbujali so vsikdar osobno zanimanje za to, kdaj bo zopet prišel in hvaležnost, da je prišel. Naredil je začetek dneva vesel in konec pokrepčevalen. Najdejo se ljudje, ki nosijo svoj značaj na svojem obrazu in ki se ne boje pokazati svojega srca na zunaj, ki so polni obzirnosti do drugih in ki znajo govoriti pomirjevalno in blažilno, da pomirijo razburjene živce. Tak moč je bil Fathra Tomšič — Naj počiva njegova duša v miru!"

Krasne besede, ki kažejo, kako so znali ceniti plemenitost značaja tega slovenskega duhovnika tujci in nekatoliki.

PRISILJEVANJE TEKOM TRE-TINE FISKALNEGA LETA.

New York (Jugoslovanski Oddelek E. L. I. S.) Tekom meseca oktobra je prišlo v Združene Države in bilo pripuščenih 46.650 priseljencev iz onih dežel, iz katerih je priseljevanje omejeno na določeno kvoto, t. j. iz vsega sveta razun ameriških dežel in onih azijskih dežel, iz katerih je priseljevanje sploh prepovedano oziroma — v slučaju Japonske — omejeno le na gotove razrede prebivalstva. Skupna mesečna kvota pa znaša 71.561, iz česar je razvidno, da priseljevanje še daleč ne dosega dovoljenega maksimuma.

Izčrpale so svojo mesečno kvoto le nekatere dežele z malo kvoto, kot na pr. Reka, iz katere je bilo pripuščenih 15 priseljencev, dočim mesečna kvota znaša le 14. Španska je izčrpala že svojo celotno kvoto.

Iz Jugoslavije, katere mesečna kvota znaša 1.285, je bilo pripuščenih v Združene Države tekot oktobra 1.264 priseljencev. Jugoslavija ni toraj v tekočem fiskalnem letu še nikdar prekoračila svoje mesečne kvote.

Od 1. julija do 31. oktobra je prišlo iz Jugoslavije in bilo pripuščenih v Združene Države 4.798 priseljencev. Ker vsa letna kvota za Jugoslavijo znaša 6.426, je 1. novembra preostajalo (po nekaterih odbitkih na račun ltn kvote) še 2.068, prisel. ki se smejo priseliti do konca fiskalnega leta, t. j. do 30. junija 1923. Ob sedanjem toku priseljevanja bo Jugoslavija izčrpala svojo letno kvoto bržkone v drugi polovici decembra. Potem bo priseljevanje iz Jugoslavije ustavljeno do začetka novega fiskalnega leta.

Kadar žena zapazi, da je njen soprog srečen in zadovoljen, tedaj ni dolgo, ko postane sama otožna in nezadovoljna.

PRIREDETEV SLOVEN-SKIH ORLOV IN ORLIC V CHICAGO.

Zadnje nedeljo so naši slovenski Orli in Orlice priredili prvi skupni nastop na svoji zabavni prireditvi. Prireditve je bila primerno iako dobro obiskana in je dosegla lep vseh na obeh straneh, tako moralno kot finančno. Zvečer je bila nova šolska dvorana polna in na prireditvi je bilo mnogo takih, ki jih do sedaj še nismo videli na naših prireditvah, kar znači, da se občinstvo približuje našim idejam.

Nekako ob 8. uri se je otvorilo formalno nastop Orlov in Orlic. Otvoril ga je voditelj Orlov in Orlic naš Rev. Father Leo. V svojem navdušenem govoru na mladino v angleščini je pojasnil mladini in drugim, kaj je pomen orlovске ideje. Zatem je govoril še v slovenščini v katerem je pa obrazložil starišem, da kako velika odgovornost pada na stariše, ako ne skrbje, da se njih mladina izobražuje v katoliških izobraževalnih društvah, kakor je n. pr. naše orlovsko društvo v naši župniji. Njegov govor je občinstvo sprejelo z velikim odobravanjem.

Posebno izbornen vtis so napravili Orli in Orlice s svojim telovadnim nastopom. Telovadne točke so proizvajali iako točno in dobro. In za ta kratek čas, odkar se vadijo telovadbe, se jim mora dati veliko priznanje za izvršitev telovadnih točk, ki so jih pri svojem nastopu tako izborno izvršili. Nastopili so najprvo mali šolski dečki, ki so prav imenito in točno izvršili svoj nastop. Občinstvo jih je z veliko zanimivostjo občudovalo. Zatem so prikoralake dekleta, ki so s svojo izurjenostjo skoro prekosile fante. Dekleta so s svojim izbornim nastopom napravile zelo velik vtis na občinstvo. Tretji so prišli naši ta veliki Orli, že ko so prikoralaki v dvorano jih je občinstvo burno pozdravilo. Ti pa so nastopili z vso resnostjo in pokazali občinstvu, kaj pravzaprav je slovenski Orel. Telovadne točke so izvršili točno in resno in občinstvo jih je pri vsakem odmoru burno pozdravljalo. Krona celega nastopa pa je bilo skupno korakanje deklet in fantov v umetni formaciji. Umetno korakanje so izvršili tako krasno, da jih je sleherni opazovalec občudoval. Ko so korakali iz dvorane je grmelo ploskanje in nazdravljanje občinstva več časa. Pozdravljali smo

NAPRODAJ

je dobro idoča gostilna v sredi slovenske naselbine v Chicago. Natanc-nejša pojasnila se izve pri lastniku na:

1750 W. 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 2157.

PAIN-EXPELLER VAM BO POMAGAL!

Če je poklokan Pain-Expeller na pomoč, bo BOLEČINA hitro premagana ter bo namahoma izginila. Ob prvih znamenjih revmatizma, živčne potrosti, nevralgije, bolečin, krčevitega trzanja, si nabavite steklenico tega močnega, zanesljivega družinskega linimenta ter ga vdrgnite. Pristni Pain-Expeller nosi našo SIDRO varnostno znamko. Vse drugo je ponaredba. 35c in 70c, v lekarnah ali od F. AD. RICHTER & CO. 104-114 South 4th St., Brooklyn, N. Y.

VSO ODPRAVO

OD GLAVE DO NOG

si lahko kupite pri nas. V zalogi imamo najboljše trpežne obleke, najboljše vsakovrstne črevlje, klobuke, spodnje obleke, praznične in za na delo srajce, najboljše ovratnike in kravate za srajce. Kadar kupujete črevlje za praznike ali za na delo pridite k nam in dobili boste najboljše črevlje, ki si jih morete kupiti za vaš denar. Za vaše dečke imamo najboljše trpežne obleke, črevlje, kape, srajce in sploh vse, kar rabijo.

Mi Vam obljublamo, da v naši trgovini, dobite vedno najboljšo vrednost za "VAŠ DENAR"!

J. J. DVORAK & CO.

1853-1855 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

jih, kakor bi odhajali na vojno nad sovražnika.

Prireditve je bila resnično pravimo moistersko izpeljana in za izborno izvršitev telovadnih točk zasluži orlovski vodja telovadbe Mr. Anton Bogulin ml. vso pohvalo.

Pritem nastopu je zadobilo občinstvo v naši naselbini še le prvi pojmi, kaj pravzaprav je slovenski Orel in Orlica. Rojaki, sedaj, ko vidite, kako plemenita in vzvišena je orlovska ideja stopimo vkup in podpirajmo to idejo. Vi slovenski Orli in Orlice. Vi ki ste naša prihodnost, naš ponos, Vi pa krepko napre! Vaša neprestana deviza naj bo: Napre! od boja do zmage za krščanske ideale!

Da nalete razni ljudje na razne težave in nadloge v življenju je vzrok to, da krenejo v življenju na pot, ki vodi k težavam in nadlogam.

Nada je čudovita, in vsakdo, ki jo ima je srečen, dokler jo ima.

Kakor hitro sreča postoji pred tvojimi durmi, prav tedaj te prično nevoščljivo gledati tvoji sosedi.

***** KOLEDAR "AVE MARIA" za leto 1923.

je krasna knjiga. Vsebuje 256 strani. Koledar dobite pri lokalnem zastopniku, ali pa pišite na naše upravništvo. Rojaki sezite po tej krasni knjigi, dokler ne poide!

Naročnino pošiljajte na:

"AVE MARIA"
1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILLINOIS.

***** J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA. Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, nanižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA

štev. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.
V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55 leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboraže vsako 3 nedeljo v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1113 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliskar. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

SLOV. KAT.
PEVSKO
DRUŠTVO
"LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 6211 Glass ave. — Tajnik: Ig. Zupancič, 6708 Edna avenue. — Blagajnik: Frank Matjasič, 6526 Schafer ave. — Kolektor Ant. Smolič, 6411 Varian ave.

Pevske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer. Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelci se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Društvo zboraže vsako 1 nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani. Asesment se plačuje samo na seji, od 10 ure popoldne do 4. ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih.

Predsednik John Widervol, 1153 East 61st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliskar.

ZADNJA PRAVDA.

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

"V gozd je šla po dračje. Koš postavi na štor, seka, naklada, nič hudega se ne načaja. Ko je gotova, sede, roke vtakne v obramnice, sršeni pa iz štora kakor iz panja nanjo."

"Eh," zastoka Martin, kakor bi sam vse to čutil.

"Otepa se s predpasnikom —"

"Še huje —"

"— beži, kar more, z bremenom na hrbtu, izgovarja božja imena, kliče na pomoč, sršeni so ji že v laseh, v ušesih in očeh; vendar je imela še toliko moči, da je pritekla k lončarju s košem. — Tam je padla in omedlela. — Polili so njo in sršene z vodo, obudili so jo seveda in jo spravili domov, ko je zatekla ko sod. Proti večeru pa so ji že zvonili zadnje uro."

"Revica —"

"Stari Kminek si je včeraj zopet odsekal prst —"

"Kaj ne poveš!" se je začudil Martin, ne sočutno, ampak presenečen, skoraj radostno presenečen. Stari Kminek je prišel namreč obični na vrat, ko so iz njega že izsesale dunajske tovarne in beznice zadnje kapljico soka. Radi krive prisega je bil odsedel še v nekem nižje-avstrijskem zaporu skoro celo leto in ko je prestal kazni, so ga poslali po odgonu v domovinsko občino. Tukaj ga sicer nihče ni poznal, a sprejeli so ga kot nujno zlo; v bajti občinskega pastirja so mu odkazali stanovanje in odredili, "naj se sam preživlja."

"Kako se bom preživljal? Ali naj se grem past na travnik?" je vprašal predrzno.

"Kakor veš! Kar pasi se, če te je volja," so mu mirno odgovorili. Da, ko bi bil bolehen, za delo nezmožen, obnemogel starček, dovolili bi mu, da hodi "po številkah"; vsak dan bi mu dajal drug posestnik hrano in stanovanje. Če bi se pa ne mogel več ganiti in bi bil prikovan na posteljo, bi ležal v pastirjevi bajti; pastirjeva žena bi mu stregla in pospravljala in imel bi pravico, "poslati jerbašček," in vsak dan bi imel drug gospodar dolžnost napolniti mu ga s hrano in vrniti pastirjevi ženi, tako da bi se najedla Kminek in njegova strežnica.

Toda tak Lazar še ni bil Kminek. Je sicer že slaboten — toda šteje komaj petdeset let; dela si lahko poišče in ga tudi najde, samo če bo hotel. Pasti živino, nabirati gobe, trgati sadje, presti lan, plesti nogavice, vse to bi znal opravljati, pa naj se torej česa poprime.

Kminek bi rad pušil, rad bi se napil žganja — pa ni groša. Gre torej beračiti; kruha noče; za novce mu je.

"Seveda, a moraš nam pomagati seno metati z voza, pa dobiš za tobak." — In že so potisnili Kminca v stog na kup sena, in takoj ga mora jemati z vil, tlačiti ga, nositi k steni, če noče, da se ne zaduši. Pot mu lije raz čelo, prah ga je, vonj ga duši, preklinja delo, ki ga ni vaje; kmet pa se le smeje in meče z voza tolike povesne, da jih Kminek ne more sproti pobirati.

"Svinjsko delo," je pljunil Kminek in se spustil po gladkem senu na pod in se pridružil, da ga do smrti nihče več ne spravi gori. Toda žganja je zmanjkalo, tobaček je pokadil, nepremagljiva sila ga pelje v drugo hišo. "Bom dal, bom dal," kima gospodar z glavo, "toda poprej boš oklestil voz hoste." Gospodar ga pelje h kupu zelene hoste, ki diši na

dvoršču kakor lekarna. Gospodar toži medpotoma: "Drugega dela imamo čez glavo, pa ne moremo opraviti tega, pa nem je na potu in tudi stetje potrebujemo." Po stavil je. Kminca k tnal, podal mu sekirico, pokazal mu, kako se klesti, in ga uvedel v delo.

"Levičar si," se je smejal kmet, ko je vzel Kminek toporišče v levico. "Jaz vse z levico; jem, pijem in bijem z levo," se smeje tudi Kminek in čelo mu ugaja. Klesti rad, ker stoji zunaj; če je lepo, si postavi tnal v senco pod drevo, če pa dežuje, se preseli pod streho in se zlekne na dišečo, prožno hosto kakor na žimnico, kadar ga je želja počiti. Tako klesti, seka vejice na drobno, okleske pa meče na kup in jih ravna v butare. Komaj je pa klestil teden dni, je zavpil, da se je slišalo po vsem Klenči, in že mu je visel palec desne roke samo na kožici. In še to mu je cektor prestrigel, obvezal roko, palec pa dal v steklenico s špiritom k drugim prstom — imel jih je že celo vrsto — in Kminek je nekaj časa pestoval roko — jo nosil na ruti in hodil po gobe. Gozd se mu je priljubil, da, pravili so celo, da se je bil v tem času naučil tudi nastavljanje zanjke.

Rana se mu je celila, a še ni bila popolnoma cela, ko se je postavil k tnalu, da poskusi, "kako bo šlo brez palca," in ta poizkus je plačal s kazalcem. Vsa občina je vedela, da je sedel Kminek v zaporu radi krive prisega, in ko si je sedaj odsekal že drugi prst, so vsi napeto čakali, kaj se bo zgodilo še dalje. In zgodilo se je. Prejšnji dan si je bil odsekal tretji prst, tako da mu je sedaj ena roka popolnoma pohabljen. Spolnilo se je, kar so vsi slutili, krivopriječnika je kaznil Bog.

Zato ga Martin ni pomiloval, samo čutil se je božjim naredbam in na skrivnem se skoraj radoval v duši, da je lopovščina kaznovana. Njegovemu čutu za pravico je bilo zaščeno in vesel se je vračal s travnika domov. Solnce mu je bilo potegnulo iz glave vso bolečino, voda iz studenca mu je popravila po pivu pokvarjeni želodec; žeje ni čutil več, samo lačen je bil, da bi žeblje grizel. Zato je hitel že prej kakor navadno s travnika in Manca mu je bila za petami.

Videla je, kako je ta novica veselila Martina in kako seva zadovoljnost iz njegovih oči in obraza. "In še nekaj se je zgodilo," je rekla v tretje, "samo ne vem, če ti smem povedati."

"Le povej," je zahteval, skoro ukazoval Martin.

"Zgornji so nam včeraj ubili kokoš."

"Kdo? Adam?"

"Ravno on! Sam je krmil kokoši, ker Dodla sedaj ne more; naša jarcica se je bila pomešala med njihove. 'Boš šla mrha!' je zavpil Adam, udaril je, in po njej je bilo. Prijel jo je za perutnico in vrgel čez pregrado k nam." Tu je umolknila Manca, kajti Martin je grdo gledal, obrvi so mu lezle k nosu, čelo se mu je gubancilo, zobe je stisnil, vse obličje mu je potemnelo.

"Nadaljuj!" je velel strogo.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE.
Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

"ŽELEZNA PRALNA PEČ"

Ta peč je zelo pripravna za perilo. Na to peč se lahko postavi pralni kotel, v katerem v kratkem času zavre voda in se perilo skuha. To peč lahko postavite v klet ali kamor vam bolj prija, kjer že imate bolj ugoden prostor za pranje. Po zimi pa to peč lahko porabite za greti Vaše sobe, ker hitreje vam segreje hišo, kot katerakoli druga peč. V njej lahko kurite s premogom ali drvami. Poleti jo lahko rabite za kuhanje, namesto, da bi kurili v velikih pečeh, kuhate na tej ki potrebuje le malo kuriva.

Naročite si jo takoj in pišite na zgoljni naslov kar v Vašem domačem slovenskem jeziku in priložite \$10.00 Obratno boste prejeli peč, od katere boste plačali sami ekspresne stroške.

BENJ. EICHHOLZER,
TRGOVINA RAZNE ŽELEZNINE IN POHIŠTVA

527 Main Street

Forest City, Pa.

Dolžnost Slovencev v Chicagi

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH—WEST LAUNDRY CO.

Wet and Dry Wash

JOHN ČERNOVICH, lastnik.

255 W. 31st Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Yards 5893.

SRŠENI.

Nek naš naročnik nam piše: "... Vaš "Stražnik" v "Edinosti" je izborni! — Tega je bilo že zdavnaj treba. — Pe-terček že cvili in zmerja z barabami, ker je prekilav, da bi znal pošteno odgovoriti in prebabi, da bi priznal svoje in tovarišev lumparije..."

Njegovo cvilenje nas ne bo ostrašilo. Naj le cvili. Če se ne bo poboljšal, bo moral še velikrat cviliti.

Jaz zase imam stokrat rajši, da mi Pe-terček pravi baraba, kot je storil zanje dni, kakor da bi mi potem, ko bom zapustil Ameriko dal spričevalo: Škoda ga je, dober duhovnik je bil.

Torej petnajst tisoč dolarjev je še ostalo Kristanovega fonda, za katere se zdaj kakor sestrane vrane za odpadke tepo Prosvetariji in Proletarci. Zaenkrat so se tisoči prisodili Proletarcu. Mi smo sicer prepričani, da Slovenci nimamo večje sirote, kot je on, ne tu, ne v starem kraju. Vprašanje pa je, če so naši ljudje imeli take sirote pred očmi, ko se je ta fond zbiral. Jaz mislim da nihče, kar jih je poštenih. Vsak, ko bi bil vedel, za kaj pojde bi bil kolektoriu rajši rekel: Tu imaš en dolar, da mu daš zadnje milostno breč. Zato je pa denar, ki je še ostal ker ga Kristan ni mogel zapraviti last tistih, ki so ga zbrali. Mi jih s tem pozivljamo, naj se pri pristojni oblasti oglase, povedo, pod kako pretvezo se je nabiral in za kaj se zdaj deli. Prič za to še na stotine živi mej nami. Naj zvezna vlada zve, kakega izseljeniškega komisarja za jugoslovane nam je belgajska vlada poslala in naj mu pokaže pot za Savičem.

Če na Cortlandu hočejo, da bojo vsaj njih sirote v starem kraju deležne drobtin Kristanovega fonda, naj se požurijo. Prošnje je vlagati na uredništvo Prosvete.

Te dni se vrši mej hudicem in Zvonko Novakom boj za prvenstvo, kdo bolj križ sovraži.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

Tomažek že ni bil.

Soseda, ki je prišla vasovat k sosedu: "Ti, tvoji otroci so ti pa že zopet rozine pobrali iz predala. Poglej, po tleh so raztreseni peclji." Najmlajši sinček Tomažek se na peči oglasi: "Jaz jih že nisem, jaz sem moje s peclji vred pojedel."

Velikodušnost.

Natakar gostu, ki mu je dal sam en vinar napitnine: "Oprostite gospod, vi ste se gotovo zmotili, dali ste mi samo en vinar?" Gost: "Oh prav nič, manj jaz nikdar ne dam."

Gospa N.: "Kako ste se vendar seznanili s tem drugim možem?"

Gospa B.: "Čisto enostavno, mojega prvega moža je z avto do smrti povozil."

Solnograški kardinal Haller, takrat še navadni prelat, je prišel v neki dunajski hotel. Takoj je opazil, da se je družba mladih naprednjakov v kotu spogledala, čes, tega si moramo pa privoščiti.

Mej pogovorom o nekem novem mostu čez Donavo, pravi eden: "Jaz mislim, da če bo ta most držal vse debele dunajske 'farje,' se lahko izroči promet."

Haller mirno vstane, se postavi pred "napredno" družbo in odvrne: "Jaz pa mislim gospodje, da bi bilo za preskušnjo najbolje, če bi se vse dunajske 'naprednjake' nagnalo na ta most. Ako jih bo držal je prav, je soliden, ako ne bo pa še bolj prav."

Oče svojemu sinu študentu: "No Nace, kaj ste se pa letos učili v šoli?"

Nace: "Logiko smo se učili, oče." Oče: "Kaj je pa zopet to, ali se reče to točo 'delati?'"

Sin: "Ne, oče, logika je znanost, ki nas uči prav misliti in dokazovati. Vidite, tu so tri klobase. Jaz vam pa lahko dokažem, da jih je pet, ker kjer so tri, tam so tudi dve. Tri in dve je pa pet."

Oče malo pomisli in pravi: "Veš kaj Nace, tri bom jaz pojedel, dve pa tebi pustim."

Komur razodeneš svoje skrivnosti, onemu prodaš svojo svobodo.

POZOR! NOVA GOSTILNA POZOR!

Cenjenemu slovenskemu in hrvatskemu občinstvu naznanjam, da sem pričel gostilniško obrt. Vsem Slovencem in Hrvatom se najtopleje priporočam za obilni poset. Pri meni bodo na razpolago vedno najfinejše smodke, cigarete in tobak. Poleg izbornih mehkih pijač itd. bo pri meni tudi vedno na razpolago fini prigrizek za cenjene goste.

LOUIS MAJCEN

Slovenski gostilničar

436 West 29th Street,

Chicago, Ill.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.